

[TEKST: Tanja Car]

O STRANIM JEZICIMA I LAŽNIM PRIJATELJIMA

Jedna od najgorih stvari na svijetu je kada čovjek shvati da ga je osoba koju je smatrao prijateljem i osobom od povjerenja iznevjeri. I, prema Murphyjevom zakonu, to se uvijek dogodi u najgorem mogućem trenutku.

SLIČNO ZVUČI, ALI...

Potpuno identična situacija postoji i u jezicima. Svi smo se mi u tijeku učenja stranih jezika našli u situaciji kada je predavač napisao na ploču ili izgovorio riječ na stranom jeziku koja nam se učinila da ju već znamo, da smo ju već upoznali u materinskom jeziku. Često riječ nije bila identična riječi na koju nas podsjeća, ali je sličnost prevelika da bismo posumnjali da te dvije slične riječi nemaju, pa ako ne baš isto, onda barem slično značenje. I tu se pojavila klopka. U značajnom broju slučajeva stvarno su riječi u najmanju ruku imale slično značenje. Ali, u nekim situacijama, riječ je imala potpuno drugačije značenje. Lingvisti ovu pojavu nazivaju lažni prijatelji. Lažni prijatelji postoje u svim jezicima, bez obzira na to pripadaju li oni istoj jezičnoj porodici (npr. slavenski

jezici) ili ne. Lažni prijatelji u jezicima mogu nastati zbog puno razloga, između ostalog i zbog posuđivanja riječi iz jednog jezika u drugi, zajedničkog podrijetla riječi, ali drugačijeg razvoja, homonimije itd.

PRIMJERI IZ ENGLESKOG

Najbolji primjer lažnih prijatelja u hrvatskom i engleskom jeziku mogu predstavljati riječi eventualno i *eventually*. Riječ eventualno u hrvatskom jeziku označava ono što ovisi o neizvjesnom događaju, što će se možda dogoditi. *Kupila je sve što bi joj eventualno moglo zatrebati*. U engleskom jeziku, riječ *eventually* označava nešto konačno, nešto što se dogodilo naposljetku. *I didn't know what to do, but eventually I decided to tell the truth*. Naravno, postoji još primjera poput ovih parova riječi: aktualan i *actual*; šef i *chef*; bilijun i *billion*...

LAŽNI PRIJATELJI U HRVATSKOM I RUSKOM

U hrvatskom i ruskom jeziku postoji mnogo lažnih prijatelja, upravo zbog toga što su oba

slavenska jezika i mnoge riječi su zajedničke, ali s razvojem jezika i društva, mnoge su riječi 'izvana' ostale iste, ali su im se značenja u potpunosti promijenila. Tako na ruskom riječ puška (*пушка*) označava top, slovo (*слово*) označava riječ, a r'eč (*речь*) označava govor. Ovo su primjeri kada neće doći do značajnijeg nesporazuma u komunikaciji, ali kada kažete Rusu da ste vi iskusan stručnjak (*искусный эксперт*) on će vas samo čudno pogledati jer na ruskom iskustvo znači umjetnost, a *искусный* je onda povezan s umjetnošću. Vjerojatno do najvećeg nesporazuma može doći upotrebom riječi ponos – ono što na hrvatskom jeziku predstavlja osjećaj časti i dostojanstva, na ruskom označava – probavne poteškoće, tj. proljev. Stoga, kad je netko postavio veliki plakat u Zračnu luku Pleso sa slikom Hrvatske nogometne reprezentacije na kojem je bio veliki natpis iznad nogometaša 'Ponos Hrvatske', kod izlaza s međunarodnih letova, sigurno je iznenadio i nasmijao sve Ruse koji su sletjeli i koji su znali čitati latinično pismo.